

Wojewódzki Sąd Administracyjny
w Poznaniu
61-815 Poznań, ul. Ratajczaka 10/12
WYDZIAŁ IV
tel. (61) 85-66-732 lub 85-66-865

Dnia 29 stycznia 2020 r.
Sygn. akt IV SA/Po 795/19

W odpowiedzi należy podać
sygnaturę akt Sądu

Rada Miejska Kalisza
ul. Główny Rynek 20
62-800 Kalisz

DORĘCZENIE ODPISU WYROKU

W wykonaniu zarządzenia z dnia 27 stycznia 2020 r. sekretariat Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego doręcza – jako Organowi administracji – odpis wyroku z dnia 23 stycznia 2020 r. wraz z uzasadnieniem.

Joanna Kujawa
st. sekretarz sądowy

POUCZENIE

1. Od powyższego wyroku przysługuje skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego, w terminie 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem, za pośrednictwem tutejszego Sądu, przy czym oddanie pisma w placówce Poczty Polskiej SA (będącej operatorem wyznaczonym w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe), albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, albo polskim urzędzie konsularnym jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu (art. 83 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, tekst jednolity: Dz. U. 2019 r., poz. 2325 ze zm.). Skarga kasacyjna złożona po upływie tego terminu zostanie odrzucona (art. 178 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, tekst jednolity: Dz. U. 2019 r., poz. 2325 ze zm.).
2. Skarga kasacyjna, pod rygorem odrzucenia, powinna być sporządzona przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym albo doradcą podatkowym – w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami albo rzecznikiem patentowym – w sprawach własności przemysłowej.

ODPIS

Sygn. akt IV SA/Po 795/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2020 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu
w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia	WSA Maciej Busz (spr.)
Sędzia		WSA Józef Maleszewski
Asesor sądowy		WSA Maria Grzymiśławska - Cybulska
Protokolant	st. sekr. sąd.	Agnieszka Walocha

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 stycznia 2020 r.
sprawy ze skargi Prokuratora Okręgowego w Ostrowie Wielkopolskim
na uchwałę Rady Miejskiej Kalisza
z dnia 19 maja 2016 r. nr XXIII/293/2016
w sprawie ustalenia Regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu

stwierdza nieważność § 1, § 4, § 10 ust. 3-7, ust. 9, ust. 11-13 oraz ust. 15-17, a także
§ 12 załącznika do zaskarżonej uchwały

Na oryginale właściwe podpisy

Za zgodność z oryginałem

Joanna Kujawa
St. sekretarz sądowy

Uzasadnienie

Prokurator Okręgowy w Ostrowie Wielkopolskim wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu skargę na uchwałę Rady Miejskiej Kalisza z dnia 19 maja 2016r nr XXIII/293/2016 w sprawie ustalenia Regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu wnosząc o stwierdzenie nieważności zaskarżonej uchwały Rady Miejskiej Kalisza w zakresie §1, § 4, § 10 ust.3-7, ust.9, ust. 11-13 oraz ust. 15-17, a także § 12 załącznika do uchwały.

Uchwale tej zarzucił istotne naruszenie prawa materialnego, t.j.:

1. art.40 ust.2 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 506, dalej: „u.s.g.”) w zw. z art. 2 ust.1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U.2017 r., poz. 912, dalej: „ustawa o cmentarzach”), poprzez przekroczenie ustawowego upoważnienia i określenie w §1 załącznika do uchwały podmiotu zarządzającego Cmentarzem, podczas gdy uprawnienie to przysługuje organowi wykonawczemu Gminy;
2. art.40 ust.2 pkt 4 u.s.g., poprzez przekroczenie ustawowego upoważnienia i wprowadzenie w § 4 załącznika do Regulaminu rozstrzygnięć w zakresie odpowiedzialności cywilnej ;
3. art. 40 ust. 2 pkt 4 u.s.g., poprzez przekroczenie zakresu ustawowego upoważnienia i wprowadzenie w § 10 ust.3 - 7, ust.9, ust.11-13 oraz ust. 15-17 załącznika do Regulaminu szeregu zakazów, które zostały stypizowane w innych przepisach rangi ustawowej;
4. art.40 ust.2 pkt 4 u.s.g., poprzez przekroczenie ustawowego upoważnienia i określenie w § 12 załącznika do Regulaminu obowiązków wykonawców prac budowlanych, kamieniarskich i ziemnych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w dniu 19 maja 2016r. Rada Miejska Kalisza podjęła uchwałę nr XXIII/293/2016 w sprawie ustalenia Regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu. Jej integralną częścią jest załącznik.

Zdaniem skarżącego przedmiotowa uchwała zawiera naruszenia prawa materialnego, które należy traktować jako istotne.

W § 1 załącznika do uchwały Rada Miejska wskazała podmiot, który wykonuje usługi cmentarne, a także określiła „zasady zarządzania mieniem” jakim jest cmentarz,

poprzez ustalenie godzin i miejsca funkcjonowania Biura Cmentarza. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o cmentarzach, utrzymanie cmentarzy komunalnych i zarządzanie nimi należy do właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast). Także do nich, zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 3 u.s.g. należy w szczególności gospodarowanie mieniem komunalnym. Wobec powyższego do wyłącznej kompetencji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) należy decyzja, czy zarząd ten będzie sprawował osobiście, czy też poprzez wyznaczonego administratora, a także kto nim będzie i w jakim zakresie (wyrok WSA w Gorzowie z 28.03.2018r. sygn. akt II SA/Go 97/18, wyrok WSA w Bydgoszczy z dn.28.10.2015r., sygn. akt II Sa/Bd 853/15). Wskazując więc w kwestionowanym przepisie, że sprawy związane z utrzymaniem i zarządzaniem Cmentarzem Komunalnym prowadzi Biuro Cmentarza Komunalnego, Rada przekroczyła upoważnienie ustawowe do stanowienia prawa wynikające z art.40 ust.2 pkt 4. Podobnie w zakresie wskazania godzin i miejsca pracy Biura Cmentarza Rada przekroczyła delegację ustawową. Materia ta należy do „zasad zarządzania mieniem” przez jednostki samorządu terytorialnego, nie dotyczy reguł zachowania się na cmentarzu, do ustalenia których Rada miała upoważnienie (wyrok WSA w Gorzowie z dnia 12.01.2017r. , sygn. akt II SA/Go 1018/16).

W § 4 załącznika do kwestionowanej uchwały Rada Miejska wyłączyła odpowiedzialność zarządcy za szkody zaistniałe na cmentarzu powstałe w wyniku klęsk żywiołowych, czynników atmosferycznych, kradzieży i innych zdarzeń.

W ramach kompetencji przyznanych Radzie nie mieści się upoważnienie do stanowienia prawa w powyższym zakresie. Podstawą jakiegokolwiek odpowiedzialności lub jej braku mogą być jedynie przepisy rangi ustawowej. Rada gminy, na podstawie art. 40 ust. pkt 4 u.s.g. nie jest uprawniona do wprowadzania do aktu prawa miejscowego jakichkolwiek przepisów ustalających czy modyfikujących odpowiedzialność karną czy cywilną (wyrok WSA w Krakowie z dn.19.12.2012, sygn. akt II SA/Kr 58/12).

Wobec powyższego w § 4 załącznika Rada przekroczyła zakres ustawowego upoważnienia wynikającego z art. 40 ust. 2 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym.

Z kolei w § 10 załącznika do regulaminu Rada Miejska wprowadziła szereg zakazów, które zostały już stypizowane w innych przepisach rangi ustawowej.

Zakaz deptania grobów czy nieobyczajnego zachowania można wyprowadzić z treści art. 51 § 1 lub 140 kodeksu wykroczeń. Zakaz z ust. 5 i 11 § 10 załącznika to odpowiedniki art.144 k.w. Treść ust. 9 odpowiada art.603 § 1 k. w, a ust. 6,7 i ust.16 - art. 145 k.w.

Zakaz żebractwa wskazany w ust. 17 §10 załącznika do uchwały stypizowano w art. 58 k. w., zakaz umieszczania reklam wynika z art.63a k.w.

Z kolei zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych został wprowadzony przez art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2018 r., poz. 2137).

Także zapis ust. 13 § 10 załącznika to powtórzenie. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 7 marca 2008r w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U 2008 r., nr 48, poz.284), w § 14 wskazało przewidziane prawem wymiary nagrobków (wyrok WSA w Opolu z dn.23.07.2015r., sygn. akt II SA/Op 220/15).

Ze względu na wskazane nieprawidłowości wymienione ustępy §10 załącznika do uchwały należy wyeliminować z treści tego aktu.

Istotnego naruszenia prawa skarżący dopatruje się także w treści §12 załącznika do uchwały. Kompetencje do tworzenia aktu prawa miejscowego wywiedzione z treści art.40 ust.2 pkt 4 u.s.g. nie obejmują prawa do wkraczania w uprawnienia zarządcy cmentarza. Tymczasem §12 załącznika do uchwały to zbiór nakazów i zakazów skierowanych do osób prowadzących prace budowlane, kamieniarskie i inne na terenie cmentarza.

Rada Miejska Kalisza w odpowiedzi na skargę uznała, że jest ona zasadna i w związku z tym poinformowała, że trwają prace nad przygotowaniem nowej uchwały regulującej kwestie prawne poruszone w skardze przez Prokuratora. Projekt nowej uchwały zostanie przedłożony na najbliższej sesji Rady Miasta Kalisza. Niezwłocznie po wejściu w życie nowej uchwały zostanie ona przesłana do wiadomości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu zważył, co następuje:

Skarga jest zasadna.

Zgodnie z art. 1 § 1 i 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2107 ze zm.) sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości poprzez kontrolę działalności administracji publicznej, przy czym kontrola ta sprawowana jest pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej. Sądy administracyjne, kierując się wspomnianym kryterium legalności, dokonują oceny zgodności treści zaskarżonego aktu oraz procesu jego wydania z normami prawnymi – odpowiednio: ustrojowymi, proceduralnymi i

materialnymi – przy czym ocena ta jest dokonywana według stanu prawnego i zasadniczo na podstawie akt sprawy istniejących w dniu wydania zaskarżonego aktu. W świetle art. 3 § 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325 ze zm., dalej "p.p.s.a.") – nawiązującego w tym zakresie wprost do art. 184 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) – kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje m.in. orzekanie w sprawach skarg na akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego (pkt 5) oraz inne akty tych organów i ich związków, podejmowane w sprawach z zakresu administracji publicznej (pkt 6). Stosownie zaś do art. 134 § 1 p.p.s.a. sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy, nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną w niej podstawą prawną.

Sąd uwzględniając skargę na uchwałę lub akt, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 5 i 6 p.p.s.a., stwierdza nieważność tej uchwały lub aktu w całości lub w części albo stwierdza, że zostały wydane z naruszeniem prawa, jeżeli przepis szczególny wyłącza stwierdzenie ich nieważności (art. 147 § 1 p.p.s.a.).

Wprowadzając sankcję nieważności jako następstwo naruszenia przepisu prawa, ustawodawca nie określił rodzaju naruszenia prawa. Przyjmuje się jednak, że podstawę do stwierdzenia nieważności uchwały stanowią takie naruszenia prawa, które mieszczą się w kategorii istotnych naruszeń. Powyższe wynika z treści art. 91 ust. 1 zdanie pierwsze w zw. z ust. 4 ustawy z 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (obecnie Dz.U. z 2019r., poz. 506 ze zm., zwana dalej "u.s.g."), zgodnie z którym uchwała organu gminy sprzeczna z prawem jest nieważna, chyba że naruszenie prawa ma charakter nieistotny. Pojęcie "sprzeczności z prawem" w rozumieniu art. 91 ust. 1 u.s.g. obejmuje sprzeczność postanowień uchwały z jakimkolwiek aktem prawa powszechnie obowiązującego.

Przedmiotem kontroli sądowoadministracyjnej w niniejszej sprawie jest uchwała Rady Miejskiej Kalisza z dnia 19 maja 2016r nr XXIII/293/2016 w sprawie ustalenia Regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu.

Tego rodzaju uchwała podejmowana jest na podstawie art. 40 ust. 2 pkt 4 u.s.g., który stanowi, iż na podstawie niniejszej ustawy organy gminy mogą wydawać akty prawa miejscowego w zakresie zasad i trybu korzystania z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Niewątpliwie bowiem cmentarze należą do kategorii gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Regulaminy wydawane na podstawie art. 40 ust. 2 pkt 4 u.s.g. nie mogą być utożsamiane z przepisami

porządkowymi (por. wyrok NSA z dnia 6 października 2009 r., I OSK 252/09, Ł. Złakowski /w/ R. Hauser, Z. Niewiadomski /red/, U.s.g. Komentarz, C.H. Beck 2011, s. 438).

Użyte w art. 40 ust. 2 pkt 4 u.s.g. pojęcie "zasady i tryb korzystania" zawiera w sobie kompetencję organu stanowiącego gminy do formułowania w stosunku do terenów i urzędzeń użyteczności publicznej norm i zasad prawidłowego postępowania, ustalania obowiązujących reguł zachowania się, określenia ustalonego porządku zachowania się. Oznacza to w konsekwencji uprawnienie rady gminy do wprowadzenia reguł dotyczących obowiązującego sposobu zachowania się podmiotów, które przebywają na terenach lub w obiektach o jakich mowa w art. 40 ust. 2 pkt 4 u.s.g. Ustanawiając na podstawie cytowanego przepisu akt prawa miejscowego organ stanowiący gminy jest ograniczony obowiązującym porządkiem prawnym, którego nie może w sposób dowolny naruszać lub modyfikować. Normy prawa miejscowego muszą bowiem ściśle mieścić się w granicach ustawowej delegacji, która w tym przypadku nie upoważnia do odstępstw od przepisów ogólnie obowiązujących (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23 października 2014 r., IV SA/GI 847/14, Lex nr 1647724).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy przyznać rację skarżącemu, że zapis zawarty w § 1 załącznika do Regulaminu określający podmiot, który wykonuje usługi cmentarne, a także określający „zasady zarządzania mieniem” jakim jest cmentarz, poprzez ustalenie godzin i miejsca funkcjonowania Biura Cmentarza, w istotny sposób narusza prawo. W myśl bowiem art. 2 ust.1 ustawy o cmentarzach utrzymanie cmentarzy komunalnych i zarządzanie nimi należy do właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), na których terenie cmentarz jest położony. W konsekwencji to do jego kompetencji należy, czy będzie samodzielnie wykonywał ten zarząd, czy też przez administratora, kto będzie administratorem, jaki zakres swych uprawnień powierzy administratorowi. W związku z tym niezgodne z prawem są przepisy regulaminu, w których mowa jest o administratorze i zasadach zarządzania mieniem.

Trafne są również zarzuty skargi odnoszące się do ustaleń wskazanych w § 4 załącznika do Regulaminu, w którym Rada Miejska wyłączyła odpowiedzialność zarządcy za szkody zaistniałe na cmentarzu powstałe w wyniku klęsk żywiołowych, czynników atmosferycznych, kradzieży i innych zdarzeń.

Sąd podziela stanowisko skarżącego, że w ramach kompetencji przyznanych Radzie nie mieści się upoważnienie do stanowienia prawa w powyższym zakresie. Podstawą jakiegokolwiek odpowiedzialności lub jej braku mogą być jedynie przepisy rangi

ustawowej. Rada gminy, na podstawie art. 40 ust. pkt 4 u.s.g. nie jest uprawniona do wprowadzania do aktu prawa miejscowego jakichkolwiek przepisów ustalających, czy modyfikujących odpowiedzialność karną czy cywilną (wyrok WSA w Krakowie z dn.19.12.2012, sygn. akt II SA/Kr 58/12). Wobec powyższego w § 4 załącznika Rada przekroczyła zakres ustawowego upoważnienia wynikającego z art. 40 ust.2 pkt 4 u.s.g.

Również zasadne są zarzuty dotyczące ustalenia w § 10 ust. 3 - 7, ust.9, ust.11-13 oraz ust. 15-17 załącznika do Regulaminu szeregu zakazów, które zostały stypizowane w innych przepisach rangi ustawowej.

Rację ma skarżący, że zakaz deptania grobów, czy nieobyczajnego zachowania uregulowany został w art. 51 § 1 lub 140 kodeksu wykroczeń. Zgodnie z art. 51 § 1 k.w.: *„Kto krzykiem, hałasem, alarmem lub innym wybrykiem zakłóca spokój, porządek publiczny, spoczynek nocny albo wywołuje zgorszenie w miejscu publicznym, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny”*. Zgodnie z art. 140 k.w.: *„Kto publicznie dopuszcza się nieobyczajnego wybryku, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 1500 złotych albo karze nagany.”*

Zakaz z ust. 5 (zakaz niszczenia zieleni i pojemników na odpady) i 11 (zakaz sadzenia i usuwania drzew i krzewów) § 10 załącznika to odpowiedniki art. 144 k.w., zgodnie z którym: *„Kto na terenach przeznaczonych do użytku publicznego niszczy lub uszkodza roślinność lub też dopuszcza do niszczenia roślinności przez zwierzęta znajdujące się pod jego nadzorem albo na terenach przeznaczonych do użytku publicznego depta trawnik lub zieleniec w miejscach innych niż wyznaczone dla celów rekreacji przez właściwego zarządcę terenu, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany”*.

Treść ust. 9 odpowiada art. 60³ § 1 k.w. (*„Kto prowadzi sprzedaż na terenie należącym do gminy lub będącym w jej zarządzie poza miejscem do tego wyznaczonym przez właściwe organy gminy, podlega karze grzywny.”*), a ust. 6 (zakaz wyrzucania odpadów poza miejscami do tego przeznaczonymi), 7 (zakaz wypalania odpadów) i ust.16 (pozostawiania lub wyrzucania do pojemników na odpady elementów zdemontowanych pomników, nagrobków i innych materiałów budowlanych (np. ziemi , gruzu) wykorzystywanych przy pracach budowlanych, kamieniarskich i ziemnych) - art. 145 k.w. (*„Kto zanieczyszcza lub zaśmieca miejsca dostępne dla publiczności, a w szczególności drogę, ulicę, plac, ogród, trawnik lub zieleniec, podlega karze grzywny do 500 złotych albo karze nagany.”*).

Zakaz żebractwa wskazany w § 10 ust. 17 załącznika do uchwały stypizowano w art. 58 k.w. (*„§ 1. Kto, mając środki egzystencji lub będąc zdolny do pracy, żebrze w*

miejscu publicznym, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1500 złotych albo karze nagany. § 2. Kto żebrze w miejscu publicznym w sposób natarczywy lub oszukańczy, podlega karze aresztu albo ograniczenia wolności.”).

Z kolei zakaz umieszczania reklam określony w § 10 ust. 15 wynika z art.63a k.w. („*Kto umieszcza w miejscu publicznym do tego nieprzeznaczonym ogłoszenie, plakat, afisz, apel, ulotkę, napis lub rysunek albo wystawia je na widok publiczny w innym miejscu bez zgody zarządzającego tym miejscem, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.”).*

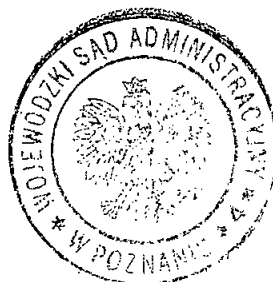
Z kolei zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych (określony w § 10 ust. 12 załącznika do uchwały) został wprowadzony przez art. 14 ust. 2a („*Zabrania się spożywania napojów alkoholowych w miejscu publicznym, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów”)* ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2018 r., poz. 2137).

Także zapis § 10 ust. 13 załącznika to powtórzenie. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 7 marca 2008r w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U 2008 r., nr 48, poz.284), w § 14 wskazało przewidziane prawem wymiary nagrobków (wyrok WSA w Opolu z dn.23.07.2015r., sygn. akt II SA/Op 220/15).

Zasadny był również zarzut naruszenia art.40 ust.2 pkt 4 u.s.g., poprzez przekroczenie ustawowego upoważnienia i określenie w § 12 załącznika do Regulaminu obowiązków wykonawców prac budowlanych, kamieniarskich i ziemnych.

Sąd wskazuje, że kompetencje do tworzenia aktu prawa miejscowego wywiedzione z treści art.40 ust.2 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym nie obejmują prawa do wkraczania w uprawnienia zarządcy cmentarza.

Z powyżej wskazanych powodów, na podstawie art. 147 § 1 p.p.s.a., Sąd stwierdził nieważność § 1, § 4, § 10 ust. 3-7, ust. 9, ust. 11-13 oraz ust. 15-17, a także § 12 załącznika do zaskarżonej uchwały, jak orzeczono w sentencji wyroku.

Na oryginale własne podpisy

Za zgodność z oryginałem

Joanna Kujawa
St. sekretarz sądowy

UCHWAŁA NR XXIII/293/2016
RADY MIEJSKIEJ KALISZA
Z DNIA 19 maja 2016 roku

w sprawie ustalenia Regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu.

Na podstawie art.7 ust. 1 pkt 13 i art. 40 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016r., poz. 446) uchwała się , co następuje:

§ 1.Ustala się Regulamin Cmentarza Komunalnego w Kaliszu, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3.Rezerwacje grobów ziemnych dokonane do dnia wejścia w życie niniejszej uchwały zachowują moc do czasu upływu terminu na jaki zostały dokonane zgodnie z Regulaminem Cmentarza Komunalnego wprowadzonego uchwałą Rady Miejskiej Kalisza Nr XXII/301/2012 z dnia 26 kwietnia 2012r.w sprawie przyjęcia regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu.

§ 4.Traci moc uchwała Nr XXII/301/2012 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie przyjęcia regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu (Dz.Urz.Woj.Wielkopolskiego poz. 2358).

§ 5.Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Kalisza
/.../
Andrzej Plichta

**UZASADNIENIE DO UCHWAŁY NR XXIII/293/ 2016
RADY MIEJSKIEJ KALISZA Z DNIA 19 maja 2016**

w sprawie ustalenia Regulaminu Cmentarza Komunalnego w Kaliszu.

Na podstawie art.7 ust. 1 pkt 13 i art. 40 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 roku o cmentarzach i chowaniu zmarłych „utrzymanie cmentarzy komunalnych i zarządzanie nimi należy do właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), na których terenie cmentarz jest położony.”

Przedmiotowy Regulamin zastępuje Regulamin, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Kalisza Uchwała nr XXII/301 z dnia 26 kwietnia 2012 roku. Cmentarz Komunalny został przejęty do zarządzania i administrowania z dniem 01 stycznia 2013 roku przez Biuro Cmentarza Komunalnego Urząd Miejskiego w Kaliszu, a trzyletni okres doświadczeń pozwolił na zebranie uwag i oczekiwań osób korzystających z cmentarza. Uwagi te zostały uwzględnione w nowym Regulaminie.

Biorąc powyższe pod uwagę wnioskuję o podjęcie przez Radę Miejską Kalisza przedmiotowej uchwały.

*w z. Prezydenta Miasta Kalisza
/.../
Piotr Kościelny
Wiceprezydent Miasta Kalisza*

Regulamin Cmentarza Komunalnego w Kaliszu

Przepisy ogólne

§ 1

1. Cmentarz Komunalny w Kaliszu stanowi mienie Miasta Kalisza. Sprawy związane z utrzymaniem i zarządzaniem Cmentarzem Komunalnym prowadzi Biuro Cmentarza Komunalnego.
2. Cmentarz Komunalny obejmuje cmentarz przy ul. Poznańskiej 183-199 oraz kwaterę rzymsko-katolicką cmentarza wyznaniowego i wojskowego przy ulicy Żołnierskiej 24.
3. Biuro Cmentarza Komunalnego zwanej dalej "BCK" mieści się w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 183-185.

§ 2

Użyte w Regulaminie Cmentarza Komunalnego w Kaliszu, zwanym dalej "Regulaminem," pojęcia oznaczają:

- 1) ustawa – ustawa z dnia 31 stycznia 1959r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2015r. poz.2126 z późn.zm.);
- 2) miejsce rezerwowane – nowe miejsce grzebalne udostępnione za życia osobom, dla których jest przeznaczone (określone numerem kwatery, rzędu i numerem w rzędzie);
- 3) grób - miejsce grzebalne (określone numerem kwatery, rzędu i numerem w rzędzie), w którym składa się trumnę ze zwłokami lub urnę z prochami udostępnione przez BCK do pogrzebu na podstawie karty zgonu osoby, która ma być w nim pochowana;
- 4) dysponent grobu – osoba będąca założycielem grobu lub inna osoba uprawniona do podejmowania decyzji dotyczących danego grobu, jak również osoba, która działa w imieniu i za pisemną zgodą pozostałych osób uprawnionych do pochowania zwłok, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy;
- 5) cennik - cennik opłat za usługi cmentarne obowiązujący na Cmentarzu Komunalnym uchwalony uchwałą Rady Miejskiej Kalisza;
- 6) przekształcenie grobu-zmiana kwalifikacji grobu polegająca na:
  - a) przebudowie grobu z ziemnego w murowany,
  - b) podziale istniejącego grobu na samodzielne groby (w ilości miejsc grzebalnych zgodnej z dotychczasową kwalifikacją istniejącego grobu),
  - c) powstaniu nowego grobu z połączenia dwóch lub więcej istniejących już grobów (ilość miejsc grzebalnych w nowym grobie zgodna z dotychczasową kwalifikacją grobów łączonych).

Zasady korzystania z Cmentarza Komunalnego

§ 3

1. Ceremonie pogrzebowe odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 15.00. Ceremonie pogrzebowe organizowane są zgodnie z kolejnością zgłoszeń.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach możliwe jest przeprowadzenie ceremonii pogrzebowej w innych godzinach lub w sobotę i niedzielę, po wcześniejszym uzyskaniu pisemnej zgody BCK.

§ 4

BCK nie odpowiada za szkody na grobach i w kolumbarium powstałe na skutek klęsk żywiołowych, czynników atmosferycznych, kradzieży i aktów wandalizmu oraz za rzeczy pozostawione bez nadzoru.

§ 5

1. Na Cmentarzu Komunalnym urządza się groby:

- 1) pojedyncze ziemne lub murowane - groby na trumny lub urny;
- 2) rodzinne ziemne lub murowane – groby na trumny lub urny;
  - a) rodzinne wielomiejscowe do chowania „piętrowo” na dwóch poziomach,
  - b) rodzinne do chowania na jednym poziomie,
- 3) groby na urny;
  - a) ziemne,
  - b) murowane,
- 4) nisze w kolumbarium.

2. BCK wyznacza miejsca pod groby, o których mowa w ust.1, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 10 ust.1 i ust.2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. Nr 48, poz 284).

§ 6

1. Osoba zgłaszająca się do BCK może dokonać rezerwacji wydzielonego i oznaczonego numerem w księgach cmentarnych miejsca rezerwowanego wyłącznie pod grób murowany na okres 10 lat, po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem.
2. W przypadku rezygnacji z miejsca rezerwowanego, wniesione opłaty nie podlegają zwrotowi, a ewentualne poniesione nakłady na jego urządzenie nie są rozliczane.

§ 7

Miejsca pochówku, w tym miejsca rezerwowane, nie mogą być przedmiotem obrotu wtórnego.

§ 8

1. BCK może wyrazić zgodę dysponentowi dotychczasowego grobu ziemnego na budowę grobu murowanego na zasadach określonych w § 12 Regulaminu oraz na przekształcenie, o którym mowa w ust.2.

2. Przekształcenie pierwotnie wyznaczonego grobu wymaga uzyskania pisemnej zgody BCK i skutkuje :

- 1) zmianą oznaczenia grobu w księgach cmentarnych;
- 2) wniesieniem opłaty wynikającej z cennika odpowiadającej:
  - nowej kwalifikacji grobu w przypadku zmiany z ziemnego na murowany (jako dopłata do wniesionej opłaty za grób ziemny),
  - opłacie za powstały grób z połączenia innych grobów lub wydzielenia nowych grobów z grobu wieloosobowego (jako dopłata do wcześniej wniesionych opłat za groby objęte przekształceniem).

§ 9

Osoby przebywające na terenie Cmentarza Komunalnego obowiązane są do zachowania ciszy, powagi i szacunku należnego zmarłym, dbania o porządek i czystość na odwiedzanych grobach oraz na terenie cmentarza jak i w jego otoczeniu.

§ 10

Na terenie Cmentarza Komunalnego zabrania się:

- 1) wykonywania prac budowlanych i ziemnych bez pisemnej zgody BCK;
- 2) chowania zmarłych na warunkach innych niż określone w obowiązujących przepisach;
- 3) deptania grobów;
- 4) nieobyczajnego zachowania naruszającego powagę miejsca;
- 5) niszczenia zieleni i pojemników na odpady;
- 6) wyrzucania odpadów poza miejscami do tego przeznaczonymi;
- 7) wypalania odpadów;
- 8) zanieczyszczania punktów czerpania wody;
- 9) handlu i zarobkowania bez zawarcia stosownej umowy;
- 10) wjazdu pojazdami mechanicznymi bez zgody BCK (za wyjątkiem pojazdów którymi poruszają się osoby niepełnosprawne i w wieku powyżej 70 – ego roku życia, pojazdów uprzywilejowanych oraz pojazdów służb publicznych);
- 11) sadzenia i usuwania drzew i krzewów;
- 12) spożywania alkoholu;
- 13) ustawiania nagrobków przekraczających wymiary grobu;
- 14) grodzienia grobów (ustawiania pergoli i innych elementów odgradzających groby);
- 15) umieszczania reklam;
- 16) pozostawiania lub wyrzucania do pojemników na odpady elementów zdemontowanych pomników, nagrobków i innych materiałów budowlanych (np. ziemi , gruzu) wykorzystywanych przy pracach budowlanych, kamieniarskich i ziemnych;
- 17) żebrania.

Organizacja pochówków

§ 11

1. Na terenie Cmentarza Komunalnego organizuje się pogrzeby wyznaniowe i świeckie.
2. Przyjęcie zmarłego do pochówku odbywa się na wniosek osoby uprawnionej do pochowania, po udokumentowaniu prawa do grobu, złożeniu w BCK karty zgonu zarejestrowanej w urzędzie stanu cywilnego oraz po zobowiązaniu się zleceniodawcy pochówku do wniesienia przewidzianych cennikiem opłat potwierdzonych fakturą wystawioną przez BCK.
3. BCK od zleceniodawcy pochówku może żądać udokumentowania skróconym odpisem aktu stanu cywilnego, dowodem osobistym lub innym wiarygodnym dokumentem stopnia pokrewieństwa lub innego dokumentu w zakresie niezbędnym do ustalenia uprawnień do pochowania zwłok.
4. W przypadku przyjęcia do pochowania zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju, wszelkie dokumenty niezbędne do pochowania a wystawione w języku obcym winny być przedłożone wraz z tłumaczeniem na język polski wykonanym przez tłumacza przysięgłego. Tłumaczenie nie jest wymagane w przypadku międzynarodowych aktów zgonu t.j. sporządzonych zgodnie z Konwencją Nr 16 dotyczącą wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktów stanu cywilnego sporządzoną w Wiedniu dnia 8 września 1976r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 166 poz.1735).
5. Zleceniodawca pochówku wypełniający formalności związane z pochówkiem i składający przed BCK oświadczenia, ponosi całkowitą odpowiedzialność za ich treść, skutki prawne i finansowe.

6. Otwieranie trumny z ciałem na terenie Cmentarza Komunalnego jest możliwe wyłącznie w sali pożegnań kaplicy cmentarnej, bezpośrednio przed ceremonią pochówku.
7. Dochowanie urny z prochami do istniejącego grobu, nie zmienia dotychczasowej kwalifikacji grobu.
8. Dochowanie trumny lub urny do istniejącego grobu może nastąpić po uregulowaniu w całości wszelkich opłat zgodnie z cennikiem.

Prowadzenie prac budowlanych, kamieniarskich i ziemnych oraz innych usług

§ 12

1. Na wykonanie na terenie Cmentarza Komunalnego prac budowlanych kamieniarskich i ziemnych należy uzyskać pisemną zgodę BCK potwierdzoną na wniosku zawierającym zakres prac i termin ich wykonania, za wyjątkiem wykonania napisów lub umieszczenia elementów ozdobnych na nagrobkach.
2. Prace na Cmentarzu Komunalnym należy wykonywać w zakresie na jaki udzielono zgodę. Zgoda, o której mowa w ust.1, zachowuje ważność 30 dni od daty udzielenia. Wykonawca zobowiązany jest zgłosić BCK datę rozpoczęcia i zakończenia prac.
3. Uzyskanie zgody BCK wymaga w szczególności:
  - 1) ustawienie nagrobka, pomnika, usuwanie lub prostowanie jego elementów;
  - 2) budowa grobu murowanego;
  - 3) stawianie ławek;
  - 4) wykonanie chodnika lub innych utwardzonych przejść przy grobach lub pomiędzy nimi.
4. Prace, o których mowa w ust.1, mogą być wykonywane wyłącznie w dni robocze, w godzinach otwarcia biura BCK, a ich wykonywanie nie może zakłócać spokoju i powagi miejsca oraz kolidować z trwającymi ceremoniami pogrzebowymi.
5. Obowiązuje zakaz wykonywania prac, o których mowa w ust.1 w okresie 7 dni poprzedzających Święto Zmarłych, Boże Narodzenie i Wielkanoc.
6. Wykonawca prac przy ich wykonaniu powinien przestrzegać w szczególności następujących zasad:
  - 1) pojazdy, pojemniki, sprzęt i materiały budowlane nie mogą zastawiać przejść i alejek;
  - 2) przygotowanie zapraw murarskich może odbywać się wyłącznie w specjalnych pojemnikach i na gruncie zabezpieczonym folią ochronną;
  - 3) przed użyciem narzędzi mechanicznych (np. pił i szlifierek) należy zabezpieczyć folią lub innym materiałem sąsiednie groby przed pyłem, kurzem lub innym zanieczyszczeniem;
  - 4) po zakończeniu prac należy niezwłocznie uporządkować teren, zdjąć i usunąć folie oraz wywieźć wszelkie odpady lub nieczystości, a w przypadku zabrudzenia sąsiednich grobów należy je umyć.
7. Wykonawcy prac, o których mowa w ust.1 oraz firmy świadczące usługi pochówku do grobu, zobowiązani są na bieżąco usuwać stare lub zniszczone elementy grobu, które nie będą użyte do jego ustawienia lub naprawy. Usunięcie tych elementów z terenu Cmentarza Komunalnego nie może przekroczyć terminu wykonania prac przy grobie (nie dotyczy wykonania kostki lub innego utwardzenia wokół grobu).
8. Złożenie elementów grobu po pochówku nie może przekroczyć 30 dni od dnia pochówku. Pozostawione po wskazanym terminie elementy będą uprzątnięte i wywiezione przez BCK na koszt wykonawcy usługi, zgodnie z obowiązującym cennikiem usług cmentarnych i na podstawie faktury wystawionej przez BCK.
9. Wykonawca usług jest zobowiązany do naprawienia na swój koszt wszelkich szkód powstałych w wyniku wykonanych prac.
10. BCK w ramach realizowanych zadań może zlecić budowę grobów murowanych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności dotyczącymi trybu wyboru wykonawcy prac.
11. Wykonawcy prac na terenie Cmentarza Komunalnego, o których mowa w ust.1,7 i 8 zobowiązani są do wniesienia opłat zgodnie z zakresem usług przewidzianych cennikiem.

Opłaty

§ 13

1. Wysokość opłat pobieranych przez BCK ustala Rada Miejska Kalisza w drodze odrębnej uchwały.
2. Opłaty są pobierane zgodnie z cennikiem, o którym mowa w ust. 1 dostępnym w BCK oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Kaliszu umieszczonym na stronie www.bip.kalisz.pl.
3. Za pobrane opłaty BCK wystawia fakturę VAT.

Ekshumacje

§ 14

1. Ekshumacje są przeprowadzane zgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. Nr 153, poz. 1783) innymi obowiązującymi przepisami prawa oraz na warunkach określonych w decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.
2. Osoba zlecająca ekshumacje zobowiązana jest powiadomić BCK o zamiarze przeprowadzenia ekshumacji, oraz przedstawić decyzję, o której mowa w ust. 1 i wnieść opłatę zgodnie z obowiązującym cennikiem najpóźniej na 1 dzień przed dniem ekshumacji.
3. Miejsce grzebalne po ekshumacji pozostaje do dyspozycji BCK bez rozliczenia i zwrotu wniesionej opłaty 20 – letniej. BCK nie ponosi odpowiedzialności za pozostawione elementy nagrobków i nie zajmuje się jego dalszym utrzymaniem.
4. Po ekshumacji dokonanej z miejsca grzebalnego zabudowanego grobem murowanym dotychczasowy dysponent grobu może przekazać posiadane prawo do tego miejsca wskazanej przez siebie osobie pod warunkiem, że dyspozycję tą złoży przed upływem ważności terminu wniesionej opłaty i o powyższym powiadomi BCK.

Przepisy końcowe

§ 15

1. W sprawach nie uregulowanych niniejszym Regulaminem ma zastosowanie ustawa i przepisy do niej wykonawcze.
2. Wszelkie zmiany do Regulaminu wprowadza się w trybie właściwym do jego ustalenia.

*Przewodniczący
Rady Miejskiej Kalisza
/.../
Andrzej Plichta*